

WYBRANE ULGI I UPRAWNIENIA DLA OSOBY O ZNACZNYM STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Niniejsza broszura stanowi jedynie materiał informacyjny i pomocniczy - nie stanowi oficjalnego źródła prawa.

Stan prawny na dzień: 01 stycznia 2021 r.

I. ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE

Zasiłek stały - przysługuje pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej lub pozostającej w rodzinie, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego. Kryterium dochodowe dla osoby samotnie gospodarującej wynosi 701 zł. Kryterium dochodowe rodziny stanowi iloczyn kwoty kryterium dochodowego, czyli kwoty 528 zł i liczby osób w rodzinie. Maksymalna kwota zasiłku stałego wynosi: 645 zł.

Zasiłek pielęgnacyjny - przysługuje, jeżeli niepełnosprawność powstała przed 21 rokiem życia (*Data powstania niepełnosprawności znajduje się w pkt: IV Państwa orzeczenia*) w kwocie: 215,84 zł miesięcznie. Zasiłek ten nie może być łączony z dodatkiem pielęgnacyjnym. Zasiłek wypłacany jest wyłącznie na wniosek strony – złożony we właściwym Ośrodku Pomocy Społecznej.

Świadczenie pielęgnacyjne - z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje:

- 1) matce albo ojcu;
- 2) opiekunowi faktycznemu dziecka;
- 3) osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.);
- 4) innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jedn. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359 z późn. zm.) ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności - jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym niepełnosprawności. Świadczenie przysługujące jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała nie później niż do ukończenia 18-go roku życia lub w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyżej, jednak nie później niż do ukończenia 25-go roku życia. Kwota świadczenia wynosi 1971 zł miesięcznie.

Specjalny zasiłek opiekuńczy - przysługuje osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom, jeżeli: nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się znacznym stopniem niepełnosprawności. Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje, jeżeli łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty kryterium dochodowego wynoszącego 764 zł. Kwota świadczenia to: 620 zł miesięcznie.

II. ŚWIADCZENIA NIEPIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ

Pomoc w formie usług opiekuńczych/specjalistycznych usług opiekuńczych - przysługuje osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie zamieszkujący małżonek, wstępni, (...)

II. ŚWIADCZENIA NIEPIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ CD.

(...) zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. Świadczenia z pomocy społecznej są udzielane na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego bądź innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego.

III. REHABILITACJA ZAWODOWA

Dodatkowa przerwa w pracy

Osoba niepełnosprawna ma prawo do dodatkowej przerwy w pracy na gimnastykę usprawniającą lub wypoczynek. Czas przerwy wynosi 15 minut i jest wliczany do czasu pracy. Dodatkowa przerwa nie narusza prawa do 15 minutowej przerwy wynikającej z ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (tekst jedn. Dz. U. z 2020 poz. 1320 z późn. zm.).

Czas pracy - osoby niepełnosprawnej nie może przekraczać 7 godzin na dobę i 35 godzin tygodniowo. Osoba niepełnosprawna nie może być zatrudniona w porze nocnej i godzinach nadliczbowych. Wyjątek stanowią:

- 1) osoby zatrudnione przy pilnowaniu;
- 2) osoby zatrudnione, które same o to wystąpią - po przeprowadzeniu (*i wyrażeniu zgody*) przez lekarza - badania profilaktycznego.

Stosowanie (*skróconych*) norm czasu pracy nie powoduje obniżenia wysokości wynagrodzenia.

Dodatkowy urlop

Osobie niepełnosprawnej przysługuje dodatkowy urlop wypoczynkowy w wymiarze 10 dni roboczych w roku kalendarzowym. Prawo do pierwszego urlopu osoba ta nabywa po przepracowaniu jednego roku po dniu zaliczenia jej do stopnia niepełnosprawności. By skorzystać z uprawnień pracowniczych osoba niepełnosprawna winna pracodawcy przedstawić stosowną decyzję.

Osobie niepełnosprawnej przysługuje prawo do zwolnienia od pracy (z zachowaniem prawa do wynagrodzenia):

- 1) na turnus rehabilitacyjny (*nie częściej niż raz w roku*) – do maksymalnie 21 dni roboczych (*przy czym maksymalny wymiar urlopu dodatkowego [10 dniowego] oraz na turnus rehabilitacyjny nie może przekraczać 21 dni roboczych;*
- 2) badania specjalistyczne / zabiegi lecznicze lub usprawniające oraz na uzyskanie zaopatrzenia ortopedycznego lub jego naprawę (jeżeli czynności te nie mogą być wykonywane poza godzinami pracy).

IV. FORMY AKTYWNOŚCI WSPOMAGAJĄCEJ PROCES REHABILITACJI ZAWODOWEJ I SPOŁECZNEJ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Turnusy rehabilitacyjne - to zorganizowana forma aktywnej rehabilitacji połączonej z elementami wypoczynku. Ich celem jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników, m.in. przez nawiązywanie i poszerzanie kontaktów społecznych, rozwijanie zainteresowań, a także przez udział w innych zajęciach przewidzianych programem turnusu. Turnusy odbywają się w grupach zorganizowanych liczących nie mniej niż 20 uczestników o podobnych potrzebach (...)

IV. FORMY AKTYWNOŚCI WSPOMAGAJĄCEJ PROCES REHABILITACJI ZAWODOWEJ I SPOŁECZNEJ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH CD.

(...) w zakresie rehabilitacji ze względu na rodzaj niepełnosprawności. Trwają co najmniej 14 dni. Każda grupa ma opracowany program rehabilitacji odpowiedni do schorzeń uczestników, realizowany przy udziale kadry specjalistów. Dofinansowanie do pobytu (*co do zasady*) wynosi 30 % przeciętnego wynagrodzenia. Osobie ze znacznym stopniem niepełnosprawności może być przyznane dofinansowanie do pobytu opiekuna, na turnusie, pod warunkiem, że lekarz we wniosku skierowania wyraźnie uzasadni konieczność pomocy opiekuna. W przypadku osoby niepełnosprawnej zatrudnionej w zakładzie pracy chronionej wynosi 20% przeciętnego wynagrodzenia. W przypadku szczególnie trudnej sytuacji życiowej osoby niepełnosprawnej, dofinansowanie może zostać podwyższone do 40% przeciętnego wynagrodzenia. W przypadku ograniczonych środków finansowych w danym roku w stosunku do istniejących potrzeb, organ może obniżyć wysokość dofinansowania, nie więcej jednak niż o 20% kwot, o których mowa w tabeli, albo przyjąć zasadę przyznawania dofinansowania raz na dwa lata.

Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz sprzęt rehabilitacyjny - pomocnicze - dofinansowanie ze środków PFRON. Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze ujęte są w katalogu, który jest załącznikiem do Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 maja 2017 r. w sprawie wykazu wyrobów medycznych wydawanych na zlecenie (tekst jedn. Dz. U. z 2019 r. poz. 1267 z późn. zm.; dalej: rozporządzenie w sprawie wykazu wyrobów medycznych). Znajdą tam Państwo limity finansowania każdego przedmiotu w ramach ubezpieczenia pokrywanego przez Narodowy Fundusz Zdrowia (NFZ) oraz wysokość udziału własnego wnioskodawcy w kosztach zakupu.

Dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny - jest to sprzęt zalecony przez lekarza niezbędny do rehabilitacji w warunkach domowych, który nie jest objęty ubezpieczeniem zdrowotnym. Nie ma określonego katalogu sprzętów rehabilitacyjnych. PCR może udzielić dofinansowania na sprzęt na wniosek osoby niepełnosprawnej poparty zaleceniami lekarza prowadzącego.

V. ULGA REHABILITACYJNA

Ulga rehabilitacyjna przysługuje: osobie niepełnosprawnej lub podatnikowi mającemu na utrzymaniu osobę niepełnosprawną, na cele rehabilitacyjne oraz cele związane z ułatwieniem wykonywania czynności życiowych. Przy czym osoba niepełnosprawna pozostająca na utrzymaniu podatnika to osoba niepełnosprawna, której roczny dochód nie przekracza dwunastokrotności renty socjalnej (*w wysokości obowiązującej w grudniu roku podatkowego*), będąca dla podatnika: współmałżonkiem, dzieckiem własnym, dzieckiem przysposobionym, dzieckiem obcym przyjętym na wychowanie, pasierbem, rodzicem, rodzicem współmałżonka, rodzeństwem, (...)

V. ULGA REHABILITACYJNA CD.

(...) ojczy mem, macochą, zięciem lub synową. Przy czym do dochodów osoby niepełnosprawnej nie zalicza się świadczenia uzupełniającego, zasiłku pielęgnacyjnego oraz alimentów na rzecz dzieci: 1) małoletnich; 2) bez względu na ich wiek, które zgodnie z odrębnymi przepisami otrzymywały zasiłek (*dodatek*) pielęgnacyjny lub rentę socjalną; 3) dorosłych do ukończenia przez nie 25. roku życia, uczących się w szkołach, o których mowa w przepisach o systemie oświaty i przepisach o szkolnictwie wyższym obowiązujących także w innych niż Polska państwach, jeżeli w roku podatkowym nie uzyskały dochodów podlegających opodatkowaniu według skali podatkowej lub dochodów z kapitałów pieniężnych opodatkowanych jednolitą 19% stawką podatku lub uzyskały przychody w ramach ulgi dla młodych, w łącznej wysokości przekraczającej 3089 zł, z wyjątkiem renty rodzinnej. **Wydatki nielimitowane** - odliczeniu podlega cała wydatkowana kwota. Są to wydatki poniesione m.in.: na: 1) adaptację i wyposażenie mieszkań oraz budynków mieszkalnych, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności; 2) przystosowanie pojazdów mechanicznych do potrzeb wynikających z niepełnosprawności; 3) zakup i naprawę indywidualnego sprzętu, urządzeń i narzędzi technicznych niezbędnych w rehabilitacji oraz ułatwiających wykonywanie czynności życiowych, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności; 4) zakup wydawnictw i materiałów (*pomocy*) szkoleniowych, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności; 5) odpłatny pobyt na turnusie rehabilitacyjnym; 6) odpłatny pobyt na leczeniu w zakładzie lecznictwa uzdrowiskowego, pobyt w zakładzie rehabilitacji leczniczej, zakładach opiekuńczo-leczniczych i pielęgnacyjno-opiekuńczych oraz odpłatność za zabiegi rehabilitacyjne; 7) opłacenie tłumacza języka migowego; 8) kolonie i obozy dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej; 9) odpłatny, konieczny przewóz na niezbędne zabiegi leczniczo-rehabilitacyjne: karetką transportu sanitarnego oraz innymi niż karetka środkami transportu sanitarnego; 10) odpłatne przejazdy środkami transportu. **Wydatki limitowane** - kwotę przysługującego odliczenia oblicza się z uwzględnieniem „górnego” lub „dolnego” limitu kwotowego. Należą do nich wydatki poniesione na: 1) opłacenie przewodników osób niewidomych oraz osób z niepełnosprawnością ruchową – maksymalna kwota odliczenia w roku podatkowym wynosi 2280 zł; 2) utrzymanie psa asystującego, o którym mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jedn. Dz. U. z 2019 r. poz. 1172 z późn. zm.) tj.: odpowiednio wyszkolonego i specjalnie oznaczonego psa, który ułatwia osobie niepełnosprawnej aktywne uczestnictwo w życiu społecznym – maksymalna kwota odliczenia w roku podatkowym wynosi 2280 zł; 3) używanie samochodu osobowego stanowiącego własność podatnika mającego na utrzymaniu osobę niepełnosprawną albo dzieci niepełnosprawne, które nie ukończyły 16. roku życia – maksymalna kwota odliczenia w roku podatkowym wynosi 2280 zł; 4) leki, jeśli lekarz specjalista stwierdzi, że osoba niepełnosprawna powinna stosować określone leki stale lub czasowo. (...)

V. ULGA REHABILITACYJNA CD.

(...)W tym przypadku odliczeniu podlegają wydatki w wysokości stanowiącej różnicę pomiędzy wydatkami faktycznie poniesionymi w danym miesiącu a kwotą 100 zł.

Odliczeniu nie podlegają wydatki (*chociażby wymienione w katalogu*), które w całości zostały sfinansowane ze środków zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych, zakładowego funduszu aktywności, PFRON lub ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia, zakładowego funduszu świadczeń socjalnych albo w całości zostały zwrócone podatnikowi w jakiegokolwiek formie.

VI. ULGOWE BILETY DO MUZEÓW NARODOWYCH

- na podstawie legitymacji dokumentującej stopień niepełnosprawności, osobom niepełnosprawnym przysługuje ulga w opłacie za wstęp do muzeum.

VII. 50 % ULGA W OPŁACIE PASZPORTOWEJ

- 50% ulga w opłacie za wydanie paszportu przysługuje osobom niepełnosprawnym, a także współmałżonkom tych osób, pozostającym na ich wyłącznym utrzymaniu.

VIII. ULGOWE PRZEJAZDY KOMUNIKACJĄ MIEJSKĄ (ZTM)

Do przejazdów bezpłatnych uprawnione są osoby zaliczone do znacznego stopnia niepełnosprawności - na podstawie legitymacji osoby niepełnosprawnej, a także opiekunowi tej osoby (*w przypadku, gdy towarzyszy tej osobie w podróży*) na podstawie dokumentu poświadczającego uprawnienia osoby niepełnosprawnej (*uprawnienie dot. wyłącznie jednej osoby*).

IX. ULGOWE PRZEJAZDY ŚRODKAMI PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO

Do ulgi 95% przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego oraz autobusowego, na podstawie biletów jednorazowych jest uprawniony przewodnik lub opiekun towarzyszący w podróży osobie zaliczonej do znacznego stopnia niepełnosprawności.

Do 93% przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego w pociągach osobowych oraz autobusowego w komunikacji zwykłej, na podstawie biletów jednorazowych lub miesięcznych, są uprawnione osoby niewidome zaliczone do znacznego stopnia niepełnosprawności. (*przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego innymi niż zwykle lub osobowe [pośpieszne; przyspieszone; ekspresowe] przysługuje – 51 % zniżki*).

Do 49 % przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego w pociągach osobowych oraz autobusowego w komunikacji zwykłej, na podstawie biletów jednorazowych lub miesięcznych, są uprawnione osoby zaliczone do znacznego stopnia niepełnosprawności. (*przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego innymi niż zwykle lub osobowe [pośpieszne; przyspieszone; ekspresowe] przysługuje – 37 % zniżki*).

X. SZCZEGÓLNE ROZWIĄZANIA WSPIERAJĄCE OSOBY O ZNACZNYM STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Osoby o znacznym stopniu niepełnosprawności mają prawo do:

- 1) korzystania poza kolejnością ze świadczeń opieki zdrowotnej oraz z usług farmaceutycznych udzielanych w aptekach (czyli do: świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej – lekarza, pielęgniarki, położnej; świadczeń w szpitalach; świadczeń ambulatoryjnej opieki specjalistycznej [specjaliści przyjmujący w przychodniach]; usług farmaceutycznych udzielanych w aptekach; świadczeń rehabilitacji leczniczej [zgodnie ze wskazaniami medycznymi, bez limitu]);
 - 2) uzyskania bez skierowania ambulatoryjnych świadczeń specjalistycznych finansowanych ze środków publicznych. Przy czym w przypadku korzystania z badań diagnostycznych kosztownych (*np. badania diagnostycznego wykonywanego rezonansem magnetycznym*) oraz rehabilitacji leczniczej należy pamiętać, że niezależnie od posiadanych szczególnych uprawnień wymagane jest każdorazowo skierowanie wystawione przez lekarza ubezpieczenia zdrowotnego;
 - 3) wyrobów medycznych wskazanych w rozporządzeniu w sprawie wykazu wyrobów medycznych do wysokości limitu finansowania, według wskazań medycznych, bez uwzględnienia okresów użytkowania. O ilości miesięcznego zaopatrzenia w wyroby decyduje każdorazowo osoba uprawniona do wystawienia zlecenia.
- Ważne! Korzystanie poza kolejnością oznacza że:
- 1) świadczenia ambulatoryjnej opieki specjalistycznej i świadczenia szpitalne powinny być udzielone w dniu zgłoszenia;
 - 2) jeżeli udzielenie świadczenia w dniu zgłoszenia nie będzie możliwe, powinno ono zostać zrealizowane w innym terminie, poza kolejnością wynikającą z prowadzonej listy oczekujących;
 - 3) w przypadku świadczeń ambulatoryjnej opieki zdrowotnej świadczenie powinno zostać udzielone nie później niż w ciągu 7 dni roboczych od dnia zgłoszenia.

WAŻNE ADRESY ORAZ TELEFONY:

- Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Będzinie (PZOoN)** ul. Ignacego Krasickiego 17 42-500 Będzin. Tel.: (32) 368-08-04
- Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie Śląskim (WZOoN)** ul. Powstańców 41a 40-024 Katowice. Tel.: (32) 207-78-15
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Będzinie (PCPR)** ul. Ignacego Krasickiego 17 42-500 Będzin. Tel.: (32) 267-81-08
- Powiatowy Urząd Pracy w Będzinie (PUP)** ul. Ignacego Krasickiego 17 42-500 Będzin. Tel.: (32) 729-59-41
- Urząd Skarbowy w Będzinie (US)** ul. Józefa Retingera 1 42-500 Będzin. Tel.: (32) 762-77-00
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Będzinie (MOPS)** ul. 11 Listopada 1 42-500 Będzin. Tel.: (32) 296-21-31
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Człedzi (MOPS)** ul. 17 Lipca 27 41-250 Człedź. Tel.: (32) 265-14-42
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wojkowicach (MOPS)** ul. Jana III Sobieskiego 125 42-580 Wojkowice. Tel.: (32) 769-50-80
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławkowie (MOPS)** ul. Kościelna 11 41-260 Sławków. Tel.: (32) 260-82-28
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Siewierzu (OPS)** ul. Żwirki i Wigury 16 42-470 Siewierz. Tel.: (32) 649-94-90
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobrownikach (OPS)** ul. Kościuski 25C 42-584 Dobieszowice. Tel.: (32) 287-78-63
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Psarach (OPS)** ul. Szkolna 100 42-512 Psary. Tel.: (32) 267-22-62
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Mierzęcicach (OPS)** ul. Wolności 46A 42-460 Mierzęcice. Tel.: (32) 284-23-83